

БАНКУУДЫН ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ (2026.I улирлын тайлан)

(2026 оны I улирлын түүвэр судалгааны тайлан)

Судалгааны товч үр дүн:

Банкуудаас 2026 оны 4 дүгээр сарын 10-аас 22-ны өдрийн хооронд санал асуулга хэлбэрээр өнгөрсөн болон ирэх 3 сарын хугацааны зээлийн шалгуур, нөхцөл, эрэлт, нийлүүлэлтийн талаарх мэдээллийг цуглуулж, нэгтгэсэн тайланг боловсруулав.

Зээлийн шалгуур:

- Өнгөрсөн улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулжээ. Том болон жижиг банкууд ойролцоо түвшинд ААН-ийн зээлийн шалгуурыг сулруулсан бол дунд банкууд төдийлөн өөрчлөлт оруулаагүй байна.
- Өнгөрсөн улиралд банкууд иргэдийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг чангаруулжээ. Том банкууд хамгийн бага, дунд банкууд дунд түвшинд, жижиг банкууд хамгийн өндөр индексийн утгаар иргэдийн зээлийн шалгуурыг чангаруулжээ.
- Ирэх улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна. Том болон дунд банкууд жижиг банкуудаас илүүтэйгээр зээлийн шалгуурыг сулруулах хүлээлттэй байна.
- Ирэх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна. Жижиг банкууд зээлийн шалгуурыг бага зэрэг чангаруулах дүр зурагтай, харин том болон дунд банкууд зээлийн шалгуурыг бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна.

Зээлийн нөхцөл:

- Өнгөрсөн улиралд банкууд ААН-ийн болон иргэдийн зээлийн нөхцөлдөө төдийлөн өөрчлөлт оруулаагүй байна.
- Ирэх улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн нөхцөлөө үл ялиг чангаруулах төлөвтэй байна. Том болон жижиг банкууд зээлийн нөхцөлөө ижил түвшинд чангаруулах төлөвтэй байгаа бол дунд банкуудын хувьд зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна.
- Ирэх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлөө үл ялиг чангаруулах төлөвтэй байна. Том болон дунд банкууд зээлийн нөхцөлөө ижил түвшинд чангаруулах төлөвтэй байгаа бол жижиг банкуудын хувьд зээлийн нөхцөлөө хэвээр хадгалах төлөвтэй байна.

Зээлийн эрэлт:

- Өнгөрсөн улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлт бага зэрэг нэмэгджээ. Том болон жижиг банкуудад ойролцоо түвшинд нэмэгдсэн бол дунд банкуудад зээлийн эрэлт буурчээ.
- Өнгөрсөн улиралд иргэдийн зээлийн эрэлт бага зэрэг нэмэгджээ. Том болон жижиг банкуудад ойролцоо түвшинд нэмэгдсэн бол дунд банкуудад харьцангуй бага хэмжээгээр нэмэгдсэн байна.
- Ирэх улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлт багагүй нэмэгдэх төлөвтэй байна. Том болон жижиг банкуудын хувьд ижил түвшинд нэмэгдэх, дунд банкуудын хувьд харьцангуй бага хэмжээгээр нэмэгдэх төлөвтэй байна.
- Ирэх улиралд иргэдийн зээлийн эрэлт нэмэгдэх төлөвтэй байна. Жижиг банкуудын хувьд зээлийн эрэлт ихээхэн нэмэгдэх хүлээлттэй байгаа бол , том болон дунд банкуудын хувьд ойролцоо түвшинд, жижиг банкуудтай харьцуулахад арай бага хэмжээгээр нэмэгдэх төлөвтэй байна.

Зээлийн нийлүүлэлт:

- Ирэх улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтээ багагүй нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Том, дунд болон жижиг банкны нийт ангилалд ижил түвшинд нэмэгдүүлэх хүлээлттэй байна.
- Ирэх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтээ багагүй нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Жижиг болон дунд банкуудын хувьд индексийн харьцангуй нам дор утгатай ба ойролцоо түвшинд иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийг бага зэрэг нэмэгдүүлэх хүлээлттэй байгаа бол том банкуудын хувьд харьцангуй өндөр индексийн утгатай зээлийн нийлүүлэлтийг багагүй нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна.

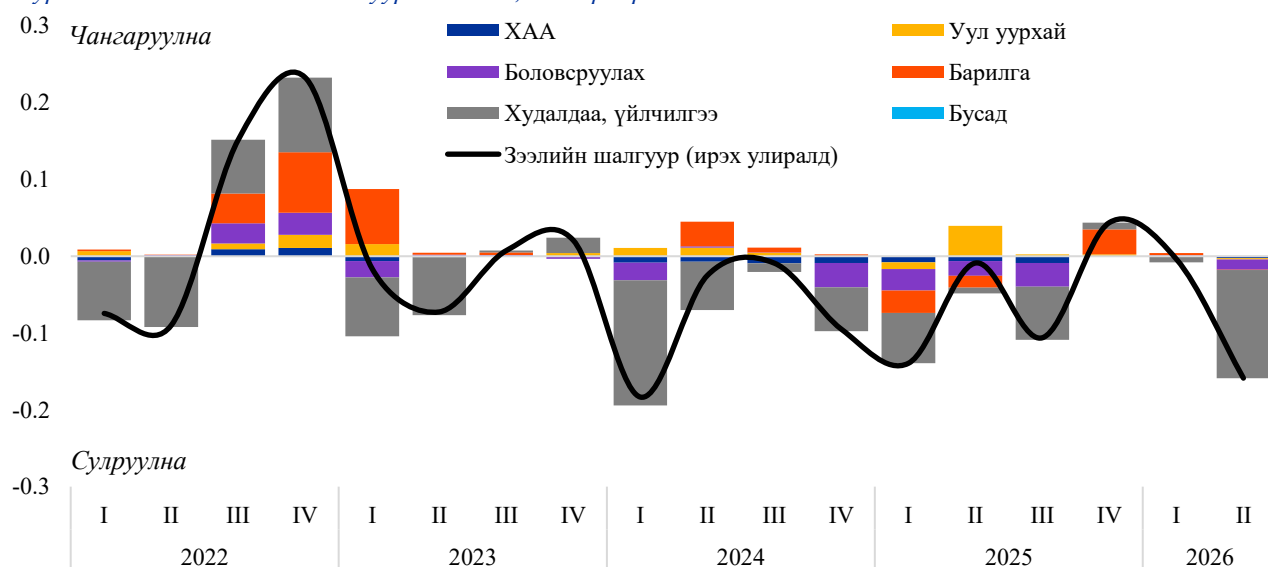
Хүснэгт 1. Судалгааны хураангуй үр дүн

Банкууд	Зээлийн шалгуур		Зээлийн нөхцөл		Зээлийн эрэлт		Зээлийн нийлүүлэлт	
	ААН	Иргэн	ААН	Иргэн	ААН	Иргэн	ААН	Иргэн
<i>Өмнөх улирлын</i>								
Нийт								
Жижиг банкууд								
Дунд банкууд								
Том банкууд								
<i>Ирэх улирлын</i>								
Нийт								
Жижиг банкууд								
Дунд банкууд								
Том банкууд								

*Тайлбар: Зээлийн шалгуур болон зээлийн нөхцөлийн хувьд улаан өнгө нь чангарсан, ногоон өнгө нь суларсан чиглэлийг илэрхийлнэ. Харин зээлийн эрэлт болон зээлийн нийлүүлэлтийн хувьд ногоон өнгө нь өссөн, улаан өнгө нь буурсан чиглэлийг илэрхийлнэ.

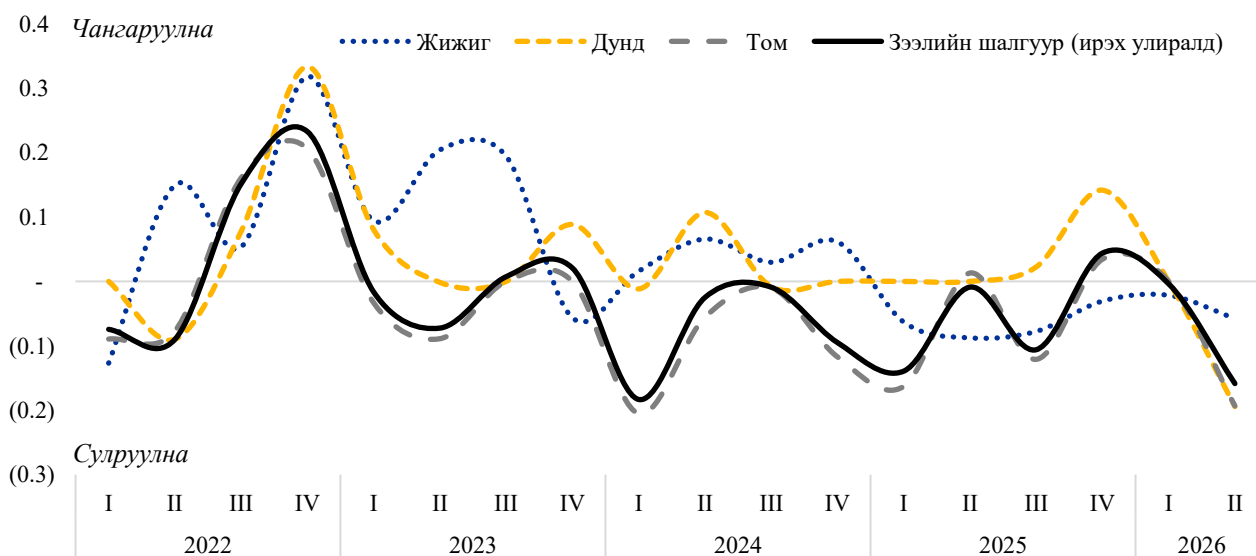
Банкууд ирэх улиралд ААН-д олгох зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна. Зээлийн шалгуурын төлөвийг салбарын ангиллаар нь авч үзвэл худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн шалгуурын бууралт нийт бууралтын ихэнх хэсгийг тайлбарлаж байгаа бол боловсруулах салбарын зээлийн шалгуурын бууралт бага зэрэг нөлөөтэй байна. Ерөнхий зураглалыг харвал зээлийн шалгуурын төлөвийн үзүүлэлт 2023 оны I улирлаас хойш ихэвчлэн 0-ээс доош утгатай буюу сулрах мужид гарч байна. Энэхүү ирэх 3 сарын “төлөвийн” үзүүлэлтийг өнгөрсөн 3 сарын хугацаан дахь “бодит” үзүүлэлттэй харьцуулахад ихэнх улиралд нийцтэй дүр зураг гарчээ (Зураг 3).

Зураг 3. ААН-ийн зээлийн шалгуурын төлөв, салбараар

ААН-ийн зээлийн шалгуурын төлөвийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл ирэх улиралд том болон дунд банкууд жижиг банкуудаас илүүтэйгээр зээлийн шалгуурыг сулруулах хүлээлттэй байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал дунд банкууд ихэнх хугацаанд 0 – ээс дээш утгатай буюу шалгуурыг чангаруулах мужид илүү давамгай хариулт өгсөн бол том банкууд ихэнх хугацаанд шалгуурыг сулруулах мужид давамгайлан хариулт өгсөн байна. Харин жижиг банкуудын хувьд сүүлийн 6 улирал дараалан зээлийн шалгуурын төлөвийг бага зэрэг сулруулах мужид, харьцангуй тогтвортой индексийн үзүүлэлттэйгээр хадгалжээ (Зураг 4).

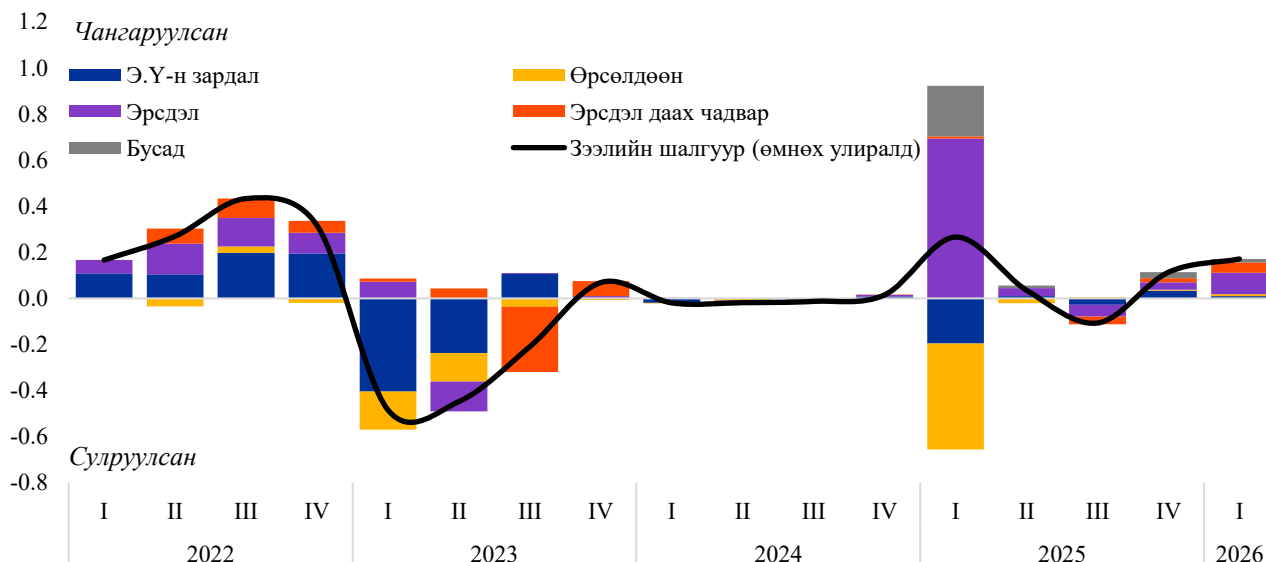
Зураг 4. ААН-ийн зээлийн шалгуурын төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

1.2. Иргэдийн зээлийн шалгуур

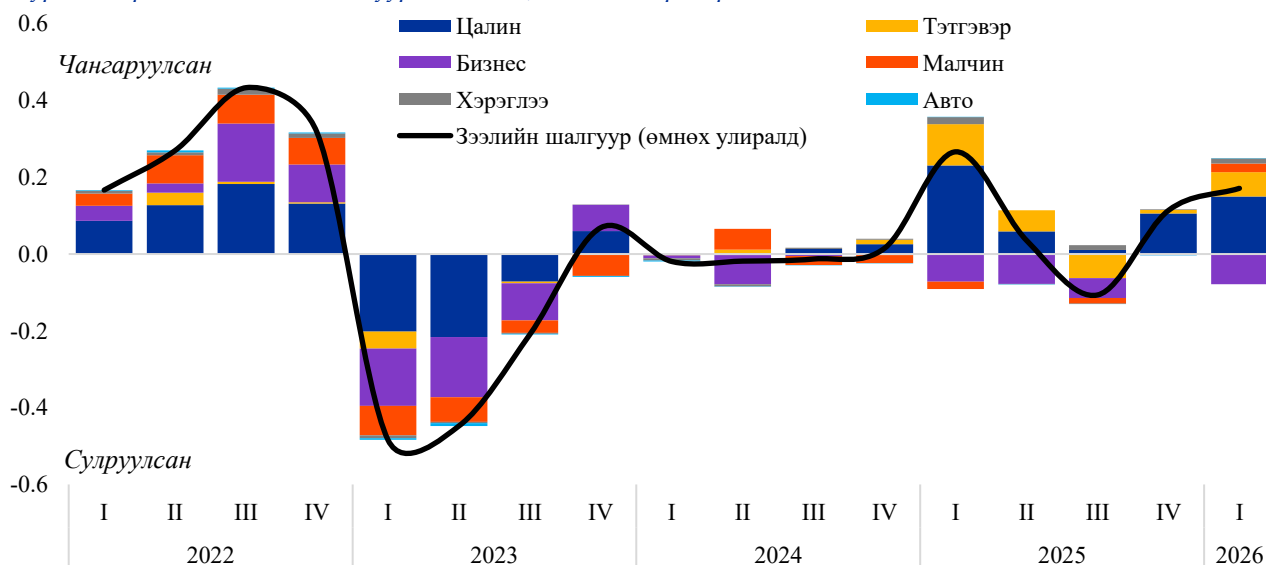
2026 оны I улиралд иргэдийн зээлийн шалгуурын индекс 0.17 утгатай гарсан бөгөөд энэ хугацаанд банкууд зээлийн шалгуураа бага зэрэг чангаруулжээ. Энэ нь өмнөх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн шалгуурын төлөвийг бага зэрэг /өмнөх улирлын хүлээлтийн индексийн утга: 0.24/ чангаруулна гэж хүлээж байсантай чиглэлийн хувьд нийцтэй гарсан үзүүлэлт юм. Ийнхүү хүлээлтийн утгаас арай бага хэмжээгээр чангаруулахад нийт эрсдэл /үүнд эдийн засгийн нөхцөл байдал, харилцагчийн төлбөрийн чадвар болон барьцаа хөрөнгийн эрсдэл / нэмэгдсэн болон банкны эрсдэл даах чадвар буурсан зэрэг нь голлон нөлөөлжээ (Зураг 5).

Зураг 5. Иргэдийн зээлийн шалгуурын индекс, нөлөөлөгч хүчин зүйлсээр

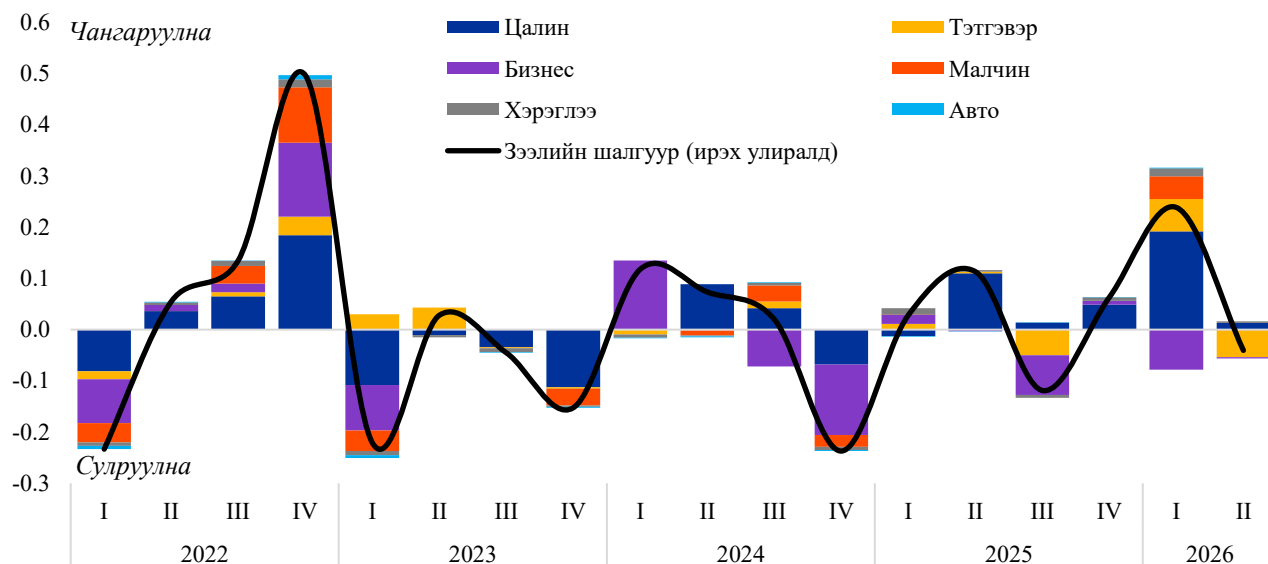
Иргэдийн зээлийн шалгуурын өөрчлөлтийг зээлийн төрлөөр нь авч үзвэл банкууд 2026 оны I улиралд иргэдэд олгосон бизнесийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулж, харин цалин, тэтгэвэр болон малчны зээлийн шалгуураа чангаруулсан байна. Ялангуяа цалин болон тэтгэврийн зээлийн шалгуурын өөрчлөлт нь нийт индексийг чангаруулахад голлон нөлөөлж буй энэ дүр зураг нь өмнөх улирлын зээлийн төрлөөр ангилсан хүлээлтийн утгатай нийцтэй гарсан байна (Зураг 6).

Зураг 6. Иргэдийн зээлийн шалгуурын индекс, зээлийн төрлөөр

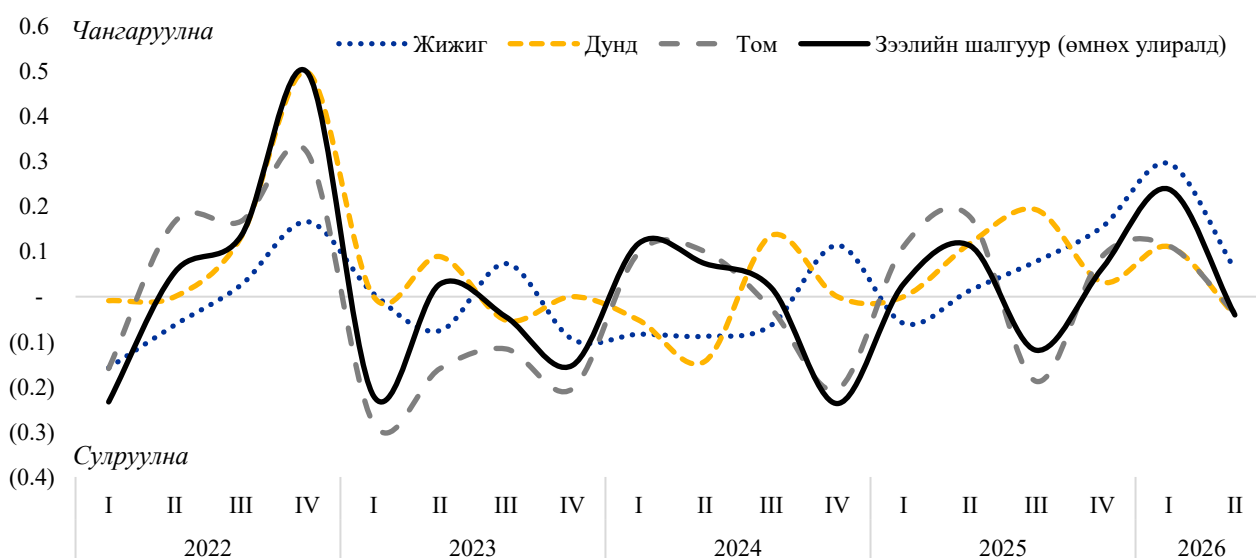
Банкуудын өмнөх улирлын хүлээлтээр энэ улиралд иргэдийн зээлийн шалгуурыг багагүй чангаруулах төлөвтэй байсан бол банкууд ирэх улиралд иргэдийн зээлийн шалгуураа бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна. Ялангуяа тэтгэврийн зээлийн хувьд зээлийн шалгуурыг бууруулах нь цалингийн зээлийн хувьд бага зэрэг чангаруулах нөлөөг давж ерөнхий утгаар зээлийн шалгуурыг бага зэрэг сулруулах төлөвтэй гарлаа (Зураг 7).

Зураг 7. Иргэдийн зээлийн шалгуурын төлөв, зээлийн төрлөөр

Иргэдийн зээлийн шалгуурын төлөвийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл ирэх улиралд жижиг банкууд зээлийн шалгуурыг бага зэрэг чангаруулах дүр зурагтай, харин том болон дунд банкууд зээлийн шалгуурыг үл ялиг сулруулах төлөвтэй харагдаж байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий зураглалыг харвал том, дунд, жижиг банкууд иргэдийн зээлийн хувьд зээлийн шалгуурыг чангаруулах, сулруулах мужийн хооронд давтамж өндөртэй шилжсэн байна. Энэ нь өмнөх бүлэгт харуулсан ААН-үүдийн зээлийн шалгуурыг банкны хэмжээгээр ангилсан үзүүлэлттэй харьцуулахад хэлбэлзэл өндөртэй буюу банкууд иргэдэд олгох зээлийн шалгуурыг илүүтэй өөрчлөх хандлагатайг харуулж байна (Зураг 8).

Зураг 8. Иргэдийн зээлийн шалгуурын төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

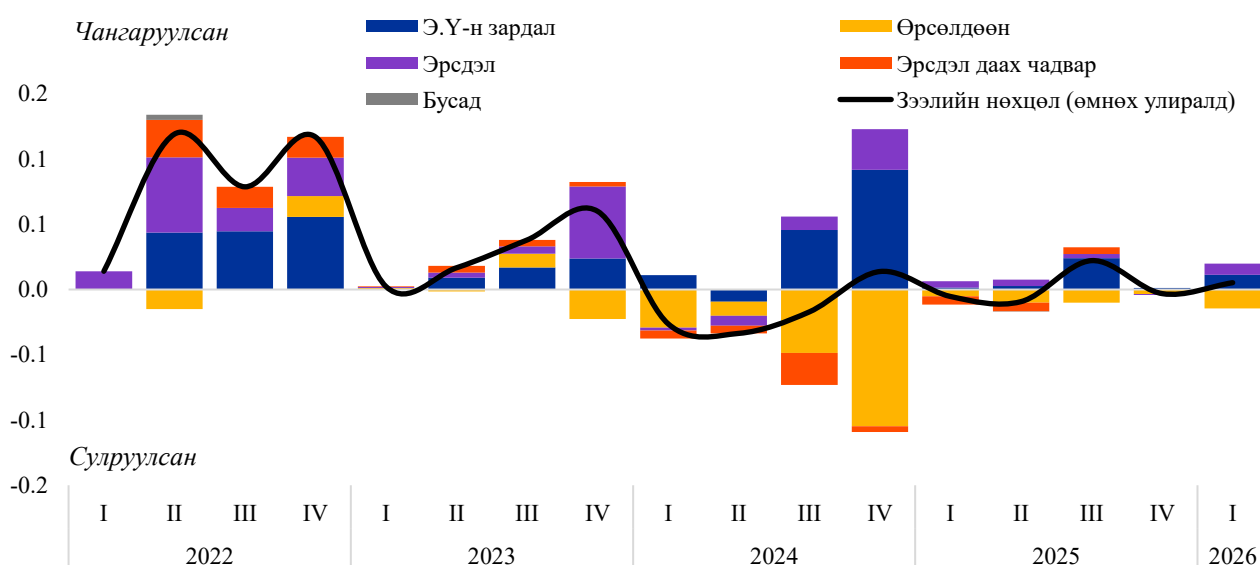

II. Зээлийн нөхцөл

2.1. Аж ахуйн нэгжийн зээлийн нөхцөл

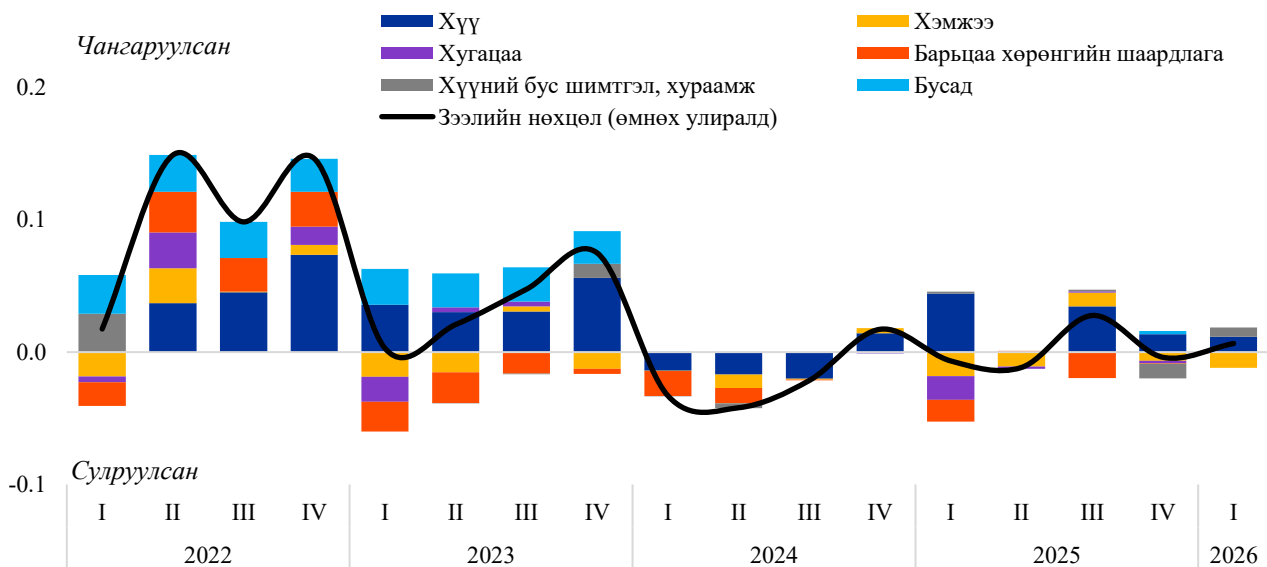
2026 оны I улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн нөхцөлөө хэвээр хадгалсан байна. Энэ нь өмнөх улиралд банкууд ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн төлөвийг төдийлөн өөрчлөгдөхгүй /өмнөх улирлын хүлээлтийн индексийн утга: -0.01/ гэж хүлээж байсантай нийцтэй гарсан үзүүлэлт юм. Үүнд нөлөөлсөн хүчил зүйлээр нь авч үзвэл өрсөлдөөн өндөр байгаа нь зээлийн ерөнхий нөхцөлийг сулруулах чиглэлд, эх үүсвэрийн зардал болон эрсдэл өндөр байгаа нь чангаруулах чиглэлд нөлөөлснөөр зээлийн ерөнхий нөхцөл хэвээр хадгалагдсан байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал ААН-ийн зээлийн нөхцөлийг чангаруулсан тохиолдлуудад ихэвчлэн эх үүсвэрийн зардал болон эрсдэл нэмэгдсэнтэй холбоотой байсан бол зээлийн нөхцөлийг сулруулсан тохиолдолд ихэвчлэн өрсөлдөөн нэмэгдсэнтэй холбоотой байсан дүр зураг гарчээ (Зураг 9).

Зураг 9. ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн индекс, нөлөөлөгч хүчин зүйлсээр

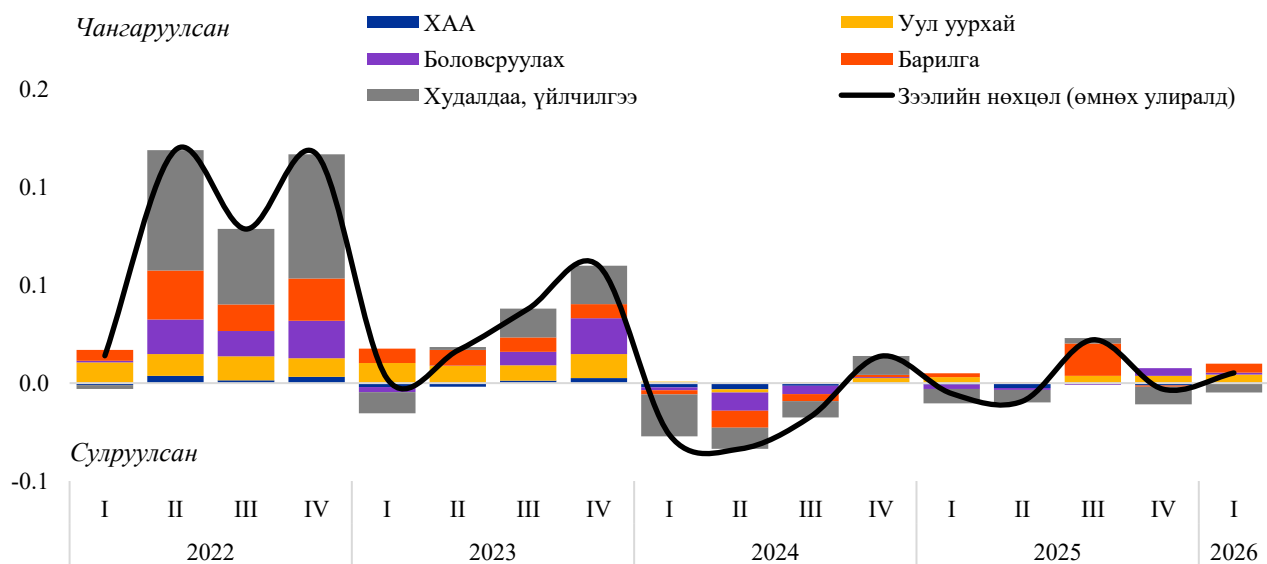
Банкуудаас ААН-д олгосон зээлийн нөхцөлийн тухай ерөнхий үзүүлэлтээс гадна дэд үзүүлэлтүүдээр нарийвчлан асуухад 2026 оны I улиралд зээлийн хүү болон хүүний бус шимтгэл, хураамжийг нэмэгдүүлсэн нь банкуудын зээлийн ерөнхий нөхцөлийн индексийг чангаруулах чиглэлд, зээлийн хэмжээг ихэсгэсэн нь тус индексийг сулруулах чиглэлд нөлөөлснөөр ААН-ийн зээлийн ерөнхий нөхцөл хэвээр хадгалагдсан байна. Зээлийн нөхцөлийн дэд үзүүлэлтүүдийн онцлогоос харахад зээлийн хүү өсөх нь зээлийн нөхцөлийн ерөнхий индексийг чангаруулах чиглэлд ихэвчлэн нөлөөлсөн бол барьцаа хөрөнгийн шаардлагыг багасгах болон зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх зэрэг нь зээлийн нөхцөлийн ерөнхий индексийг сулруулах чиглэлд ихэвчлэн нөлөөлсөн дүр зураг ажиглагдлаа (Зураг 10).

Зураг 10. ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн индекс, дэд үзүүлэлтээр

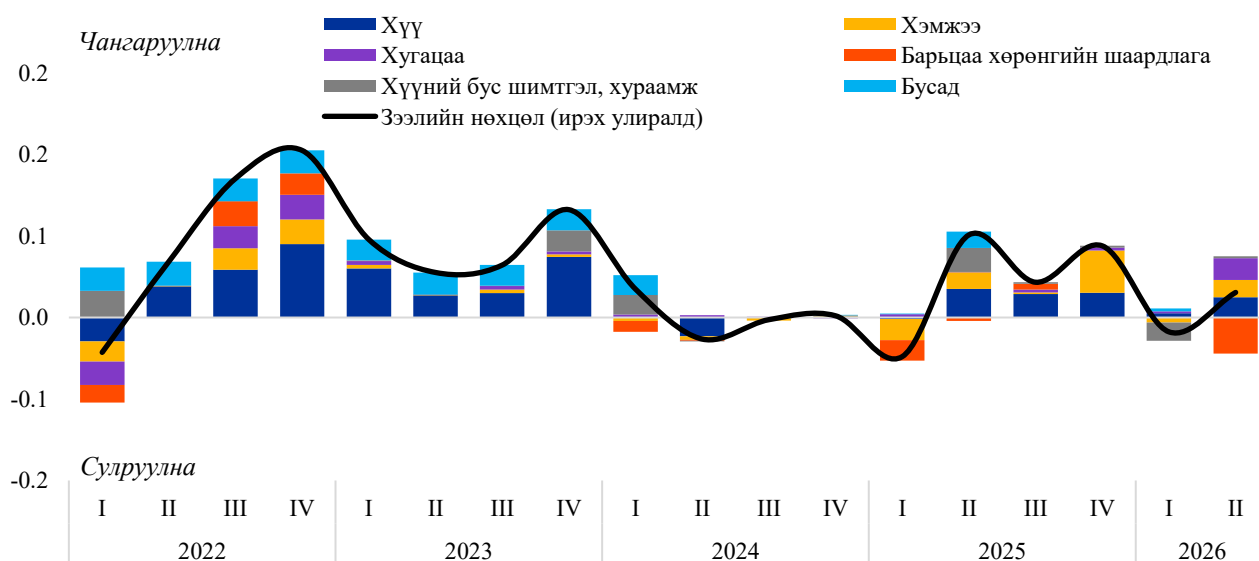
ААН-ийн зээлийн нөхцөлийг салбараар авч үзвэл 2026 оны I улиралд банкууд барилга болон уул уурхайн салбарт олгосон зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг чангаруулсан бол худалдаа үйлчилгээний салбарт олгосон зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулсан байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал 2022 оны эхэн үеэс 2023 оны сүүл хүртэл банкууд ААН-ийн зээлийн нөхцөлөө чангаруулах хандлагатай байсан ба энэ нь худалдаа, үйлчилгээний салбарт давамгайлалтай илэрч байжээ. Харин 2024 оны эхэн үеэс зээлийн шалгуурын нөхцөлийг харьцангуй тогтвортой, бага зэрэг бууруулсан хандлагатай байсан бөгөөд энэ нь мөн л худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн нөхцөлд давамгайлалтай илэрсэн байна (Зураг 11).

Зураг 11. ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн индекс, салбараар

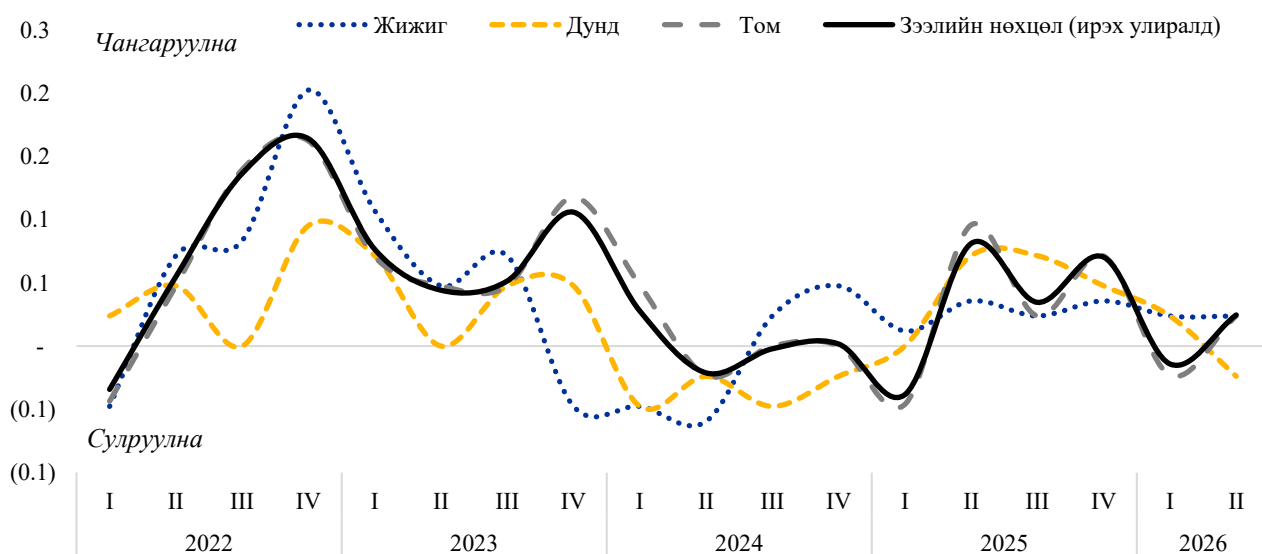
Банкууд ирэх улиралд ААН-д олгох зээлийн ерөнхий нөхцөлөө бага зэрэг чангаруулах төлөвтэй байна. Зээлийн нөхцөлийн дэд үзүүлэлтүүдээр авч үзвэл барьцаа хөрөнгийн шаардлагыг сулруулснаар зээлийн нөхцөлийг сулруулах чиглэлд нөлөөлөх боловч зээлийн хүүг өсгөх, зээлийн хэмжээг бууруулах болон зээлийн хугацааг богиносгох зэргээр зээлийн ерөнхий нөхцөлийг чангаруулах чиглэлд нөлөөлж нэгдсэн индексийн утгаар зээлийн нөхцөл бага зэрэг чангарах төлөвтэй гарлаа (Зураг 12).

Зураг 12. ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн төлөв, дэд үзүүлэлтээр

ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн төлөвийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл ирэх улиралд том болон жижиг банкууд зээлийн нөхцөлөө ижил түвшинд чангаруулах төлөвтэй байгаа бол дунд банкуудын хувьд зээлийн нөхцөлөө бага зэрэг сулруулах төлөвтэй байна. Өнгөрсөн хугацааны хандлагыг харвал ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн төлөвийн индекс дийлэнх хугацаанд чангаруулах мужид байсан бөгөөд ялангуяа том банкуудын хувьд дунд болон жижиг банкуудтай харьцуулахад илүү олон давтамжтайгаар чангаруулах мужид гарчээ (Зураг 13).

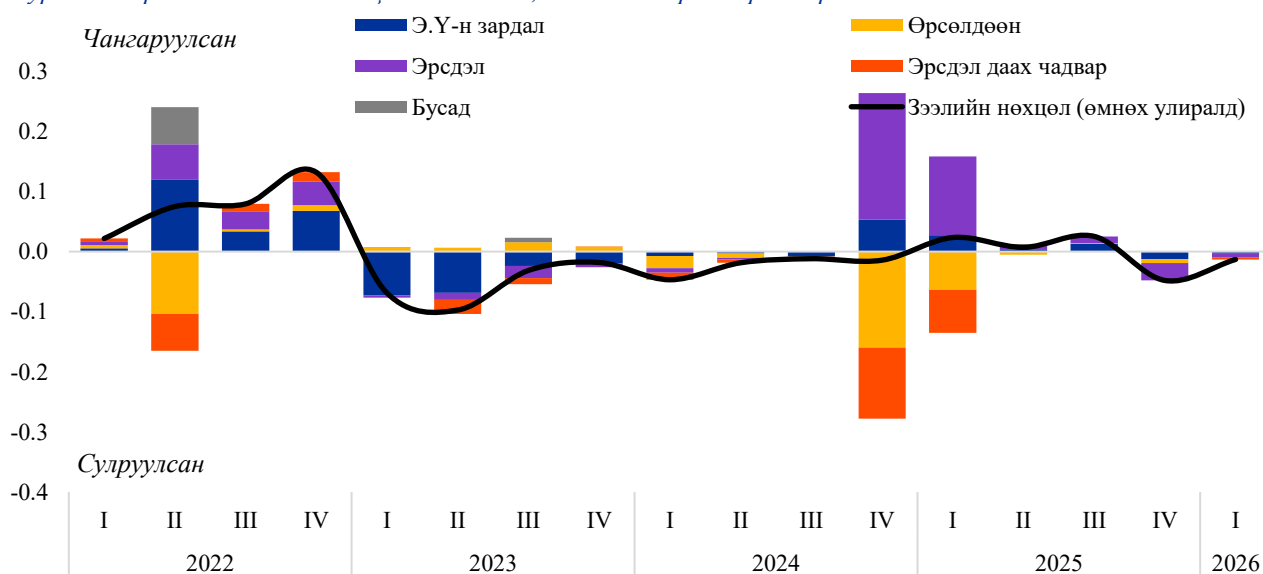
Зураг 13. ААН-ийн зээлийн нөхцөлийн төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

2.2. Иргэдийн зээлийн нөхцөл

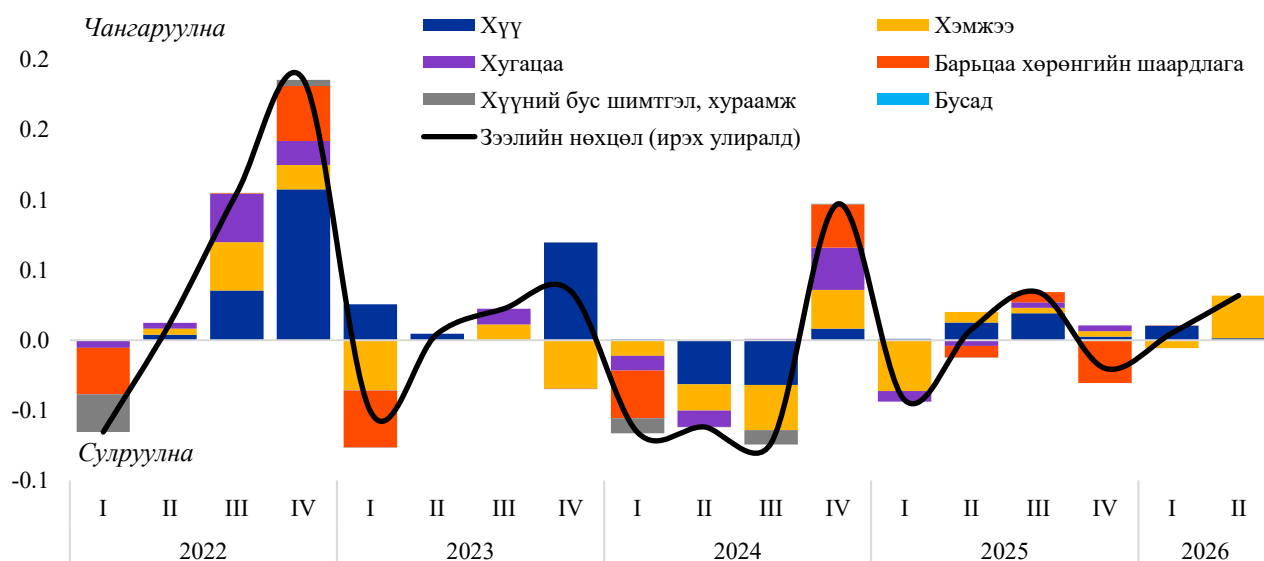
2026 оны I улиралд иргэдийн зээлийн нөхцөлийн ерөнхий индекс -0.01 утгатай гарч банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлөө хэвээр хадгалсан байна. Энэ нь өмнөх улиралд банкууд иргэдийн зээлийн нөхцөлийн төлөвийг төдийлөн өөрчлөгдөхгүй /өмнөх улирлын хүлээлтийн индексийн утга: 0.01/ гэж хүлээж байсантай нийцтэй гарсан үзүүлэлт юм. Энэхүү маш бага индексийн утгын өөрчлөлтөд нөлөөлсөн хүчил зүйлээр нь авч үзвэл эх үүсвэрийн зардал, эрсдэл болон банкны эрсдэл даах чадвар нөлөөлжээ. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал банкууд иргэдэд олгосон зээлийн нөхцөлөө ихэвчлэн хэвтээ тэнхлэгтэй ойролцоо буюу бараг өөрчлөлтгүй мужид хадгалж ирсэн байна. Харин 2024 оны сүүл болон 2025 оны эхээр нийт эрсдэл нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор иргэдийн зээлийн нөхцөлийг багагүй чангаруулах нөхцөл үүссэн хэдий ч өрсөлдөөн болон банкны өөрийн эрсдэл даах чадвар өндөр байсантай холбоотойгоор зээлийн нөхцөлийн индексийг тэнцвэржүүлэн өөрчлөлтгүй мужид хадгалжээ (Зураг 14).

Зураг 14. Иргэдийн зээлийн нөхцөлийн индекс, нөлөөлөгч хүчин зүйлсээр

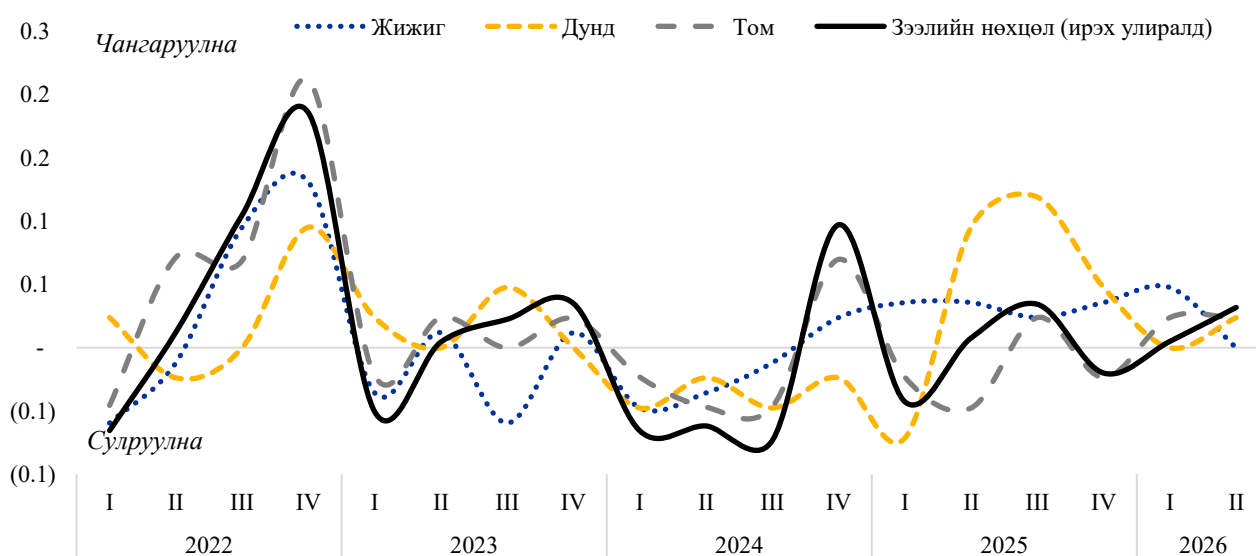
Банкуудаас иргэдэд олгосон зээлийн нөхцөлийн тухай ерөнхий үзүүлэлтээс гадна дэд үзүүлэлтүүдээр нарийвчлан асуухад 2026 оны I улиралд банкуудын иргэдэд олгосон зээлийн хэмжээ нэмэгдэх, хугацаа уртсах нөлөө байгаа боловч энэ нь ерөнхий индексийн хөдөлгөөнтэй уялдуулан авч үзвэл маш бага хэмжээгээр нөлөөлсөн буюу ерөнхий индексийн утга төдийлөн өөрчлөлтгүй гарч иргэдийн зээлийн ерөнхий нөхцөл хэвээр хадгалагджээ. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал зээлийн нөхцөлийн дэд үзүүлэлт дундаас зээлийн хэмжээний өөрчлөлт нь иргэдийн зээлийн нөхцөлийн ерөнхий индексийн хөдөлгөөний ихэнх хэсгийг тайлбарлаж байна (Зураг 15).

Зураг 17. Иргэдийн зээлийн нөхцөлийн төлөв, дэд үзүүлэлтээр

Иргэдийн зээлийн нөхцөлийн төлөвийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл ирэх улиралд том болон дунд банкууд зээлийн нөхцөлөө ижил түвшинд чангаруулах төлөвтэй байгаа бол жижиг банкуудын хувьд зээлийн нөхцөлөө хэвээр хадгалах төлөвтэй байна. Банкуудын ирэх улирлын хүлээлтийг, өмнөх улиралд одоогийн иргэдийн зээлийн нөхцөлийг хэрхэн хүлээж байсантай харьцуулахад том банкуудын хувьд өмнөх улирлын хүлээлттэй ижил түвшинд буюу “бага зэрэг чангаруулах”, дунд банкуудын хувьд өмнөх улиралд “өөрчлөхгүй” гэсэн хүлээлттэй байсныг өөрчлөн “бага зэрэг чангаруулах”, харин жижиг банкуудын хувьд “бага зэрэг чангаруулах” хүлээлтээс “өөрчлөхгүй” болгон иргэдийн зээлийн нөхцөлийн төлөвөө өөрчилжээ (Зураг 18).

Зураг 18. Иргэдийн зээлийн нөхцөлийн төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

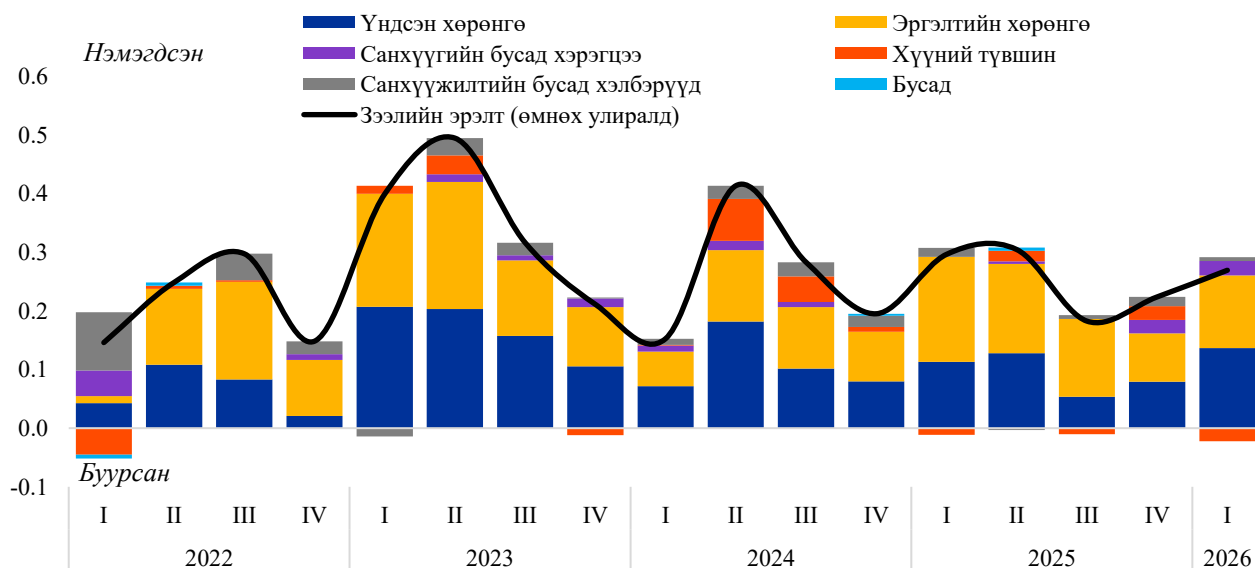

III. Зээлийн эрэлт

3.1. Аж ахуйн нэгжийн зээлийн эрэлт

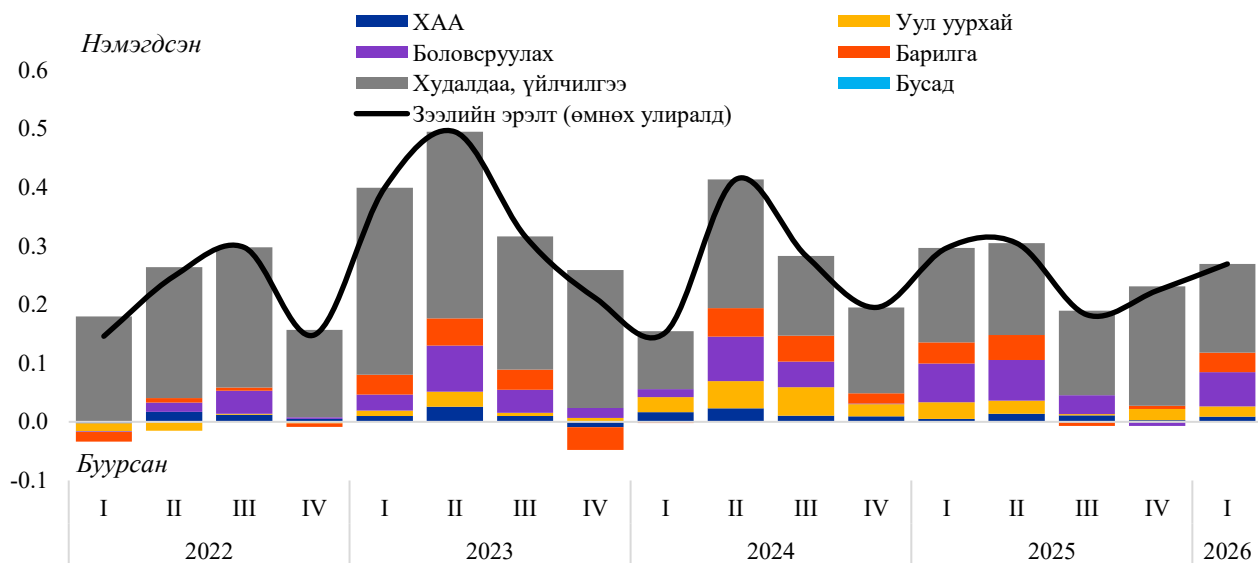
2026 оны I улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлтийн индекс 0.27 утгатай гарч ААН-ийн зээлийн эрэлт бага зэрэг нэмэгджээ. Энэ нь банкууд өмнөх улиралд ААН-ийн зээлийн эрэлтийн төлөвийг /өмнөх улирлын хүлээлтийн индексийн утга: 0.31/ бага зэрэг нэмэгдэнэ гэж хүлээж байсан үр дүнтэй нийцтэй байна. Ийнхүү зээлийн эрэлт өсөхөд ААН-үүдийн үндсэн хөрөнгө болон эргэлтийн хөрөнгийг санхүүжүүлэх хэрэгцээ голлон нөлөөлж, санхүүгийн бусад хэрэгцээ нэмэгдсэн нь бага хэмжээгээр нөлөөлсөн бол зээлийн хүүний түвшин нийт эрэлтийг бууруулах чиглэлд бага хэмжээгээр нөлөөлжээ (Зураг 19).

Зураг 19. ААН-ийн зээлийн эрэлтийн индекс, нөлөөлөгч хүчин зүйлсээр

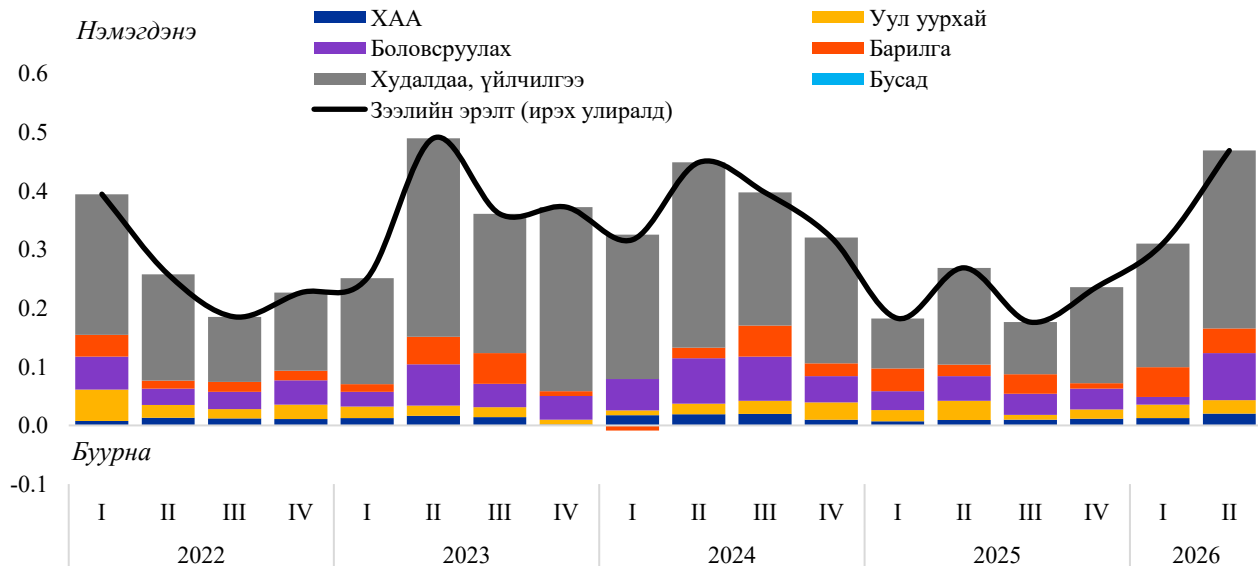
ААН-ийн зээлийн эрэлтийг салбараар ангилан авч үзвэл 2026 оны I улиралд ААН-ийн бүх салбаруудад зээлийн эрэлт нэмэгдсэн, тэр дундаа худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн эрэлт хамгийн их хэмжээгээр өссөн буюу нийт өсөлтийн дийлэнх хэсгийг эзэлж байгаа бол боловсруулах, барилга болон уул уурхайн салбарт зээлийн эрэлт ойролцоо хэмжээгээр нэмэгдсэн дүр зурагтай байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал ААН-ийн зээлийн эрэлтийн өсөлтийг худалдаа, үйлчилгээний салбар ихээхэн өдөөсөн байна (Зураг 20Зураг 15).

Зураг 20. ААН-ийн зээлийн эрэлтийн индекс, салбараар

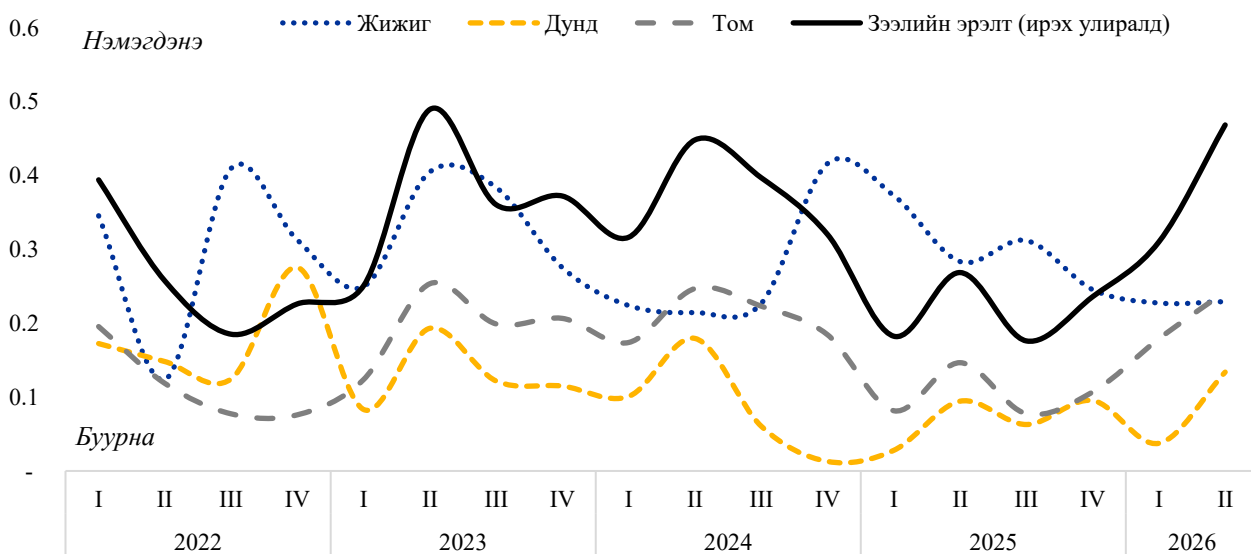
ААН-ийн зээлийн эрэлтийн төлөвийн индекс 0.47 утгатай гарч ирэх улиралд зээлийн эрэлт багагүй нэмэгдэх төлөвтэй гарлаа. ААН-ийн зээлийн салбарын ангиллаар авч үзвэл нийт салбаруудын зээлийн эрэлт нэмэгдэх төлөвтэй, ялангуяа худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн эрэлт нийт өсөлтийн дийлэнх хэсгийг эзэлж, бусад салбаруудаас өндөр байхаар байна. Энэхүү худалдаа, үйлчилгээний салбарын зээлийн эрэлт нийт эрэлтийн төлөвт давамгайлан нөлөөлж буй дүр зураг зөвхөн энэ улиралд биш нийт өнгөрсөн хугацаанд давтагдсан хандлага болж байна (Зураг 21).

Зураг 21. ААН-ийн зээлийн эрэлтийн төлөв, салбараар

Ирэх улирлын ААН-ийн зээлийн эрэлтийн төлөвийн үзүүлэлтийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл том болон жижиг банкуудын хувьд ААН-ийн зээлийн эрэлт ижил түвшинд нэмэгдэнэ гэсэн хүлээлттэй байгаа бол дунд банкуудын хувьд зээлийн эрэлтийг арай бага хэмжээгээр өснө хэмээн хариулжээ. Энэхүү эрэлтийн хүлээлтийн утгыг банкуудын өмнөх улирлын хүлээлттэй харьцуулахад том болон дунд банкуудын хувьд өссөн бол жижиг банкуудын хувьд өмнөх улирлын хүлээлтээс ялимгүй буурсан үзүүлэлттэй байна (Зураг 22).

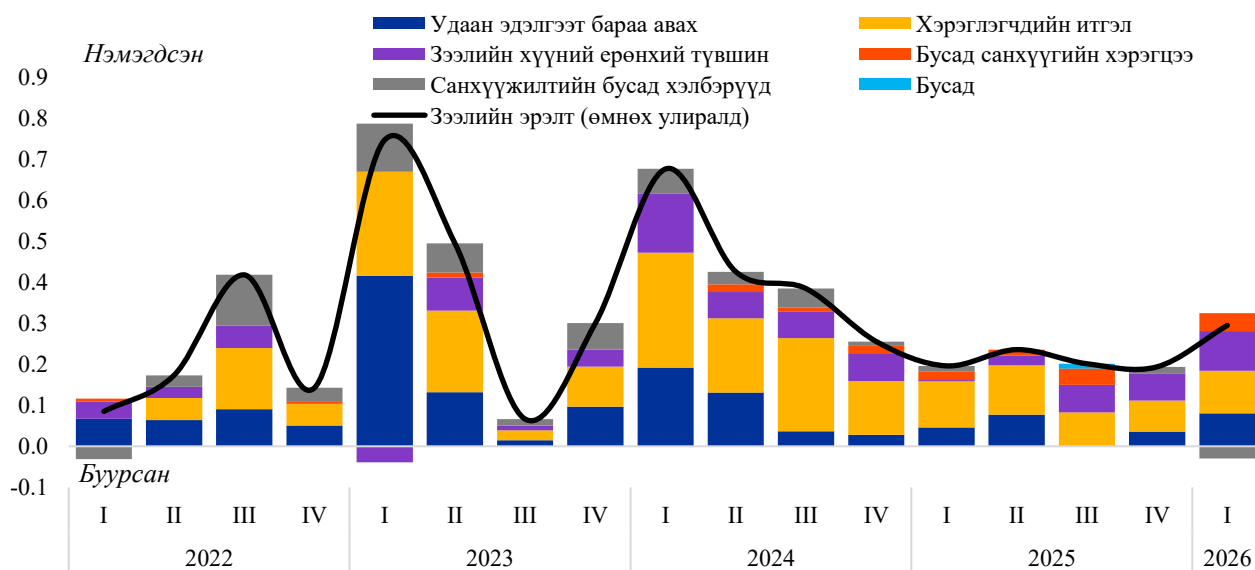
Зураг 22. ААН-ийн зээлийн эрэлтийн төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

3.2. Иргэдийн зээлийн эрэлт

2026 оны I улиралд иргэдийн зээлийн эрэлтийн индекс 0.30 утгатай гарч иргэдийн зээлийн эрэлт нэмэгджээ. Энэ нь банкууд өмнөх улиралд иргэдийн зээлийн эрэлтийн төлөвийг /өмнөх улирлын хүлээлтийн индексийн утга: 0.33/ нэмэгдэнэ гэж хүлээж байсан үр дүнтэй нийцтэй байна. Ийнхүү иргэдийн зээлийн эрэлт өсөхөд зээлийн хүүний ерөнхий түвшин, хэрэглэгчийн итгэл сайжирсан, иргэдийн удаан эдэлгээт бараа авах болон бусад санхүүгийн хэрэгцээ өссөн зэрэг нь голлон нөлөөлжээ. Иргэдийн зээлийн эрэлтэд нөлөөлөгч хүчин зүйлсийн ерөнхий хандлагыг харвал хэрэглэгчийн итгэл сайжрах нь зээлийн эрэлтийг өсгөх үндсэн шалтгаан болдог байна (Зураг 23).

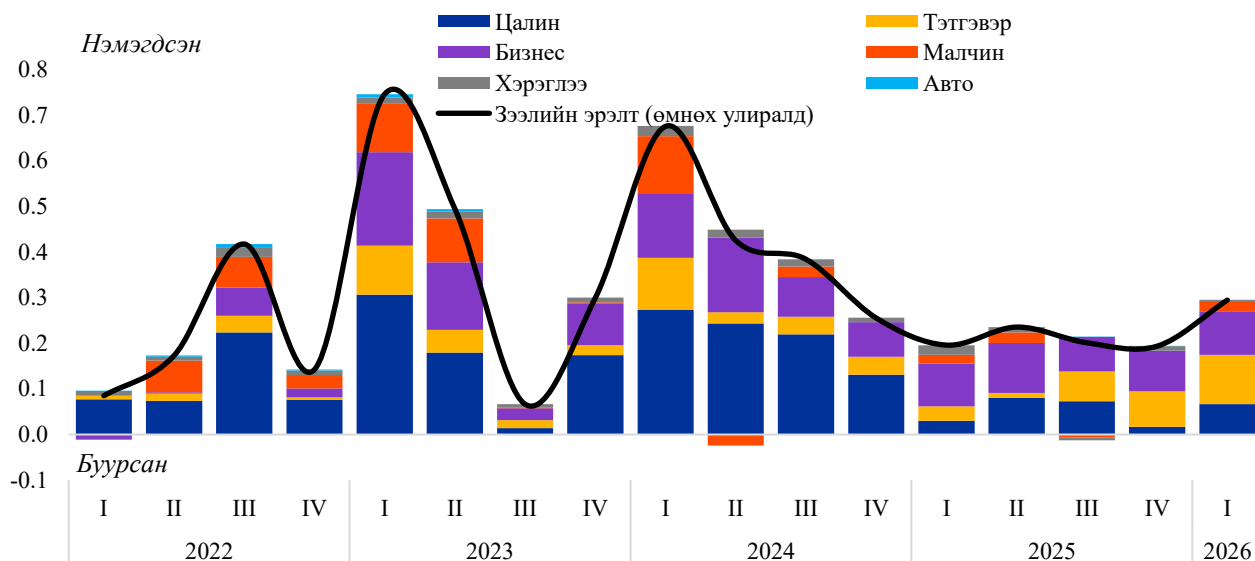
Зураг 23. Иргэдийн зээлийн эрэлтийн индекс, нөлөөлөгч хүчин зүйлсээр

Иргэдийн зээлийн эрэлтийг зээлийн төрлөөр нь авч үзвэл 2026 оны I улиралд иргэдийн зээлийн бүх төрөлд эрэлт нэмэгдсэн, тэр дундаа иргэдэд олгосон бизнесийн болон тэтгэврийн зээлийн

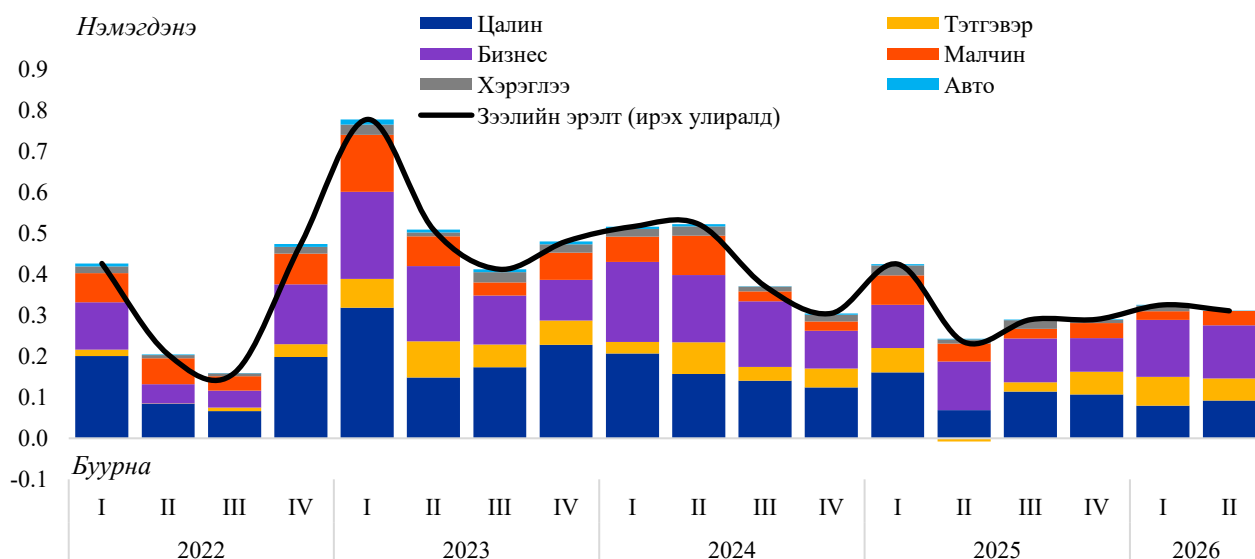
эрэлт харьцангуй өндөр, цалин болон малчны зээлийн эрэлт арай бага хэмжээгээр нэмэгдэж улмаар иргэдийн зээлийн эрэлтийн ерөнхий индексийг багагүй нэмэгдүүлсэн байна (Зураг 24).

Зураг 24. Иргэдийн зээлийн эрэлтийн индекс, зээлийн төрлөөр

Иргэдийн зээлийн эрэлтийн төлөвийн индекс 0.31 утгатай гарч ирэх улиралд зээлийн эрэлт нэмэгдэх төлөвтэй гарлаа. Энэ үзүүлэлт өмнөх улирлын зээлийн эрэлтийн төлөвийн үзүүлэлттэй ойролцоо утгатай гарч иргэдийн зээлийн эрэлтийн төлөв сүүлийн 4 улиралд ижил түвшинд өсөх хүлээлттэй байсныг илэрхийлж байна. Иргэдийн зээлийн төрлөөр авч үзвэл нийт төрөлд зээлийн эрэлт нэмэгдэх төлөвтэй, ялангуяа иргэдэд олгох бизнесийн болон цалингийн зээлийн эрэлт нийт өсөлтийн дийлэнх хэсгийг эзэлж, бусад зээлийн төрлөөс өндөр байхаар байна. Энэхүү иргэдийн бизнесийн болон цалингийн зээлийн эрэлт нийт эрэлтийн төлөвт давамгайлан нөлөөлж буй дүр зураг зөвхөн энэ улиралд биш нийт өнгөрсөн хугацаанд давтагдсан хандлага болж байна (Зураг 25).

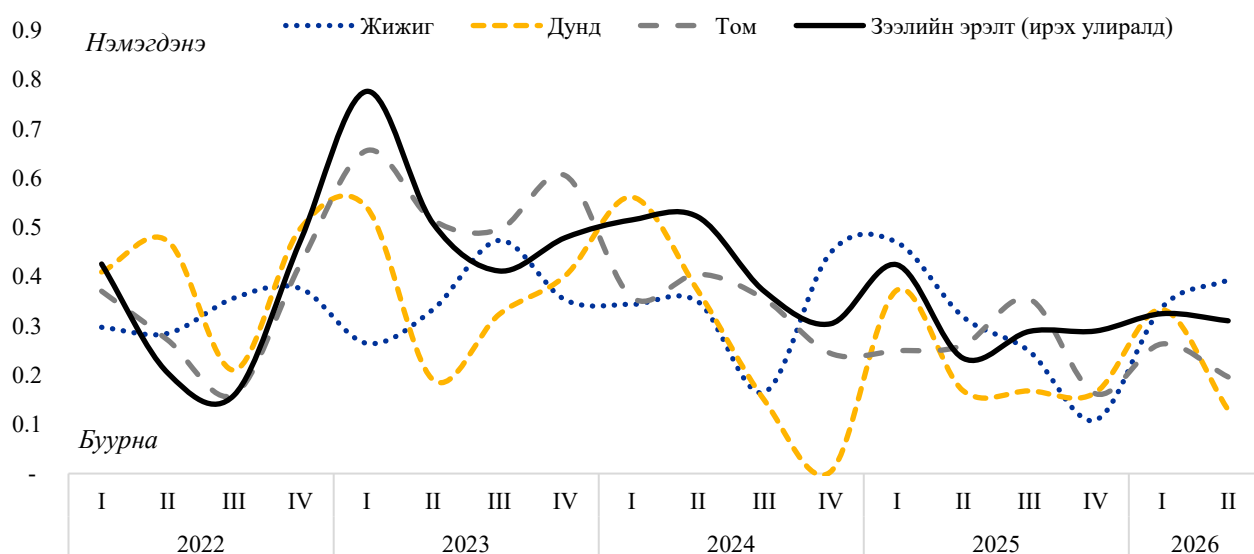
Зураг 25. Иргэдийн зээлийн эрэлтийн төлөв, зээлийн төрлөөр

Ирэх улирлын иргэдийн зээлийн эрэлтийн төлөвийн үзүүлэлтийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл жижиг банкуудын хувьд зээлийн эрэлт ихээхэн нэмэгдэх хүлээлттэй байгаа бол, том болон дунд банкуудын хувьд ойролцоо түвшинд, жижиг банкуудтай харьцуулахад арай бага хэмжээгээр нэмэгдэнэ гэсэн хүлээлттэй байна. Энэхүү эрэлтийн хүлээлтийн утгыг банкуудын

өмнөх улирлын хүлээлттэй харьцуулахад том болон дунд банкуудын хувьд буурсан бол жижиг банкуудын хувьд өмнөх улирлын хүлээлтээс ялимгүй өссөн үзүүлэлттэй байна (Зураг 26).

Зураг 26. Иргэдийн зээлийн эрэлтийн төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

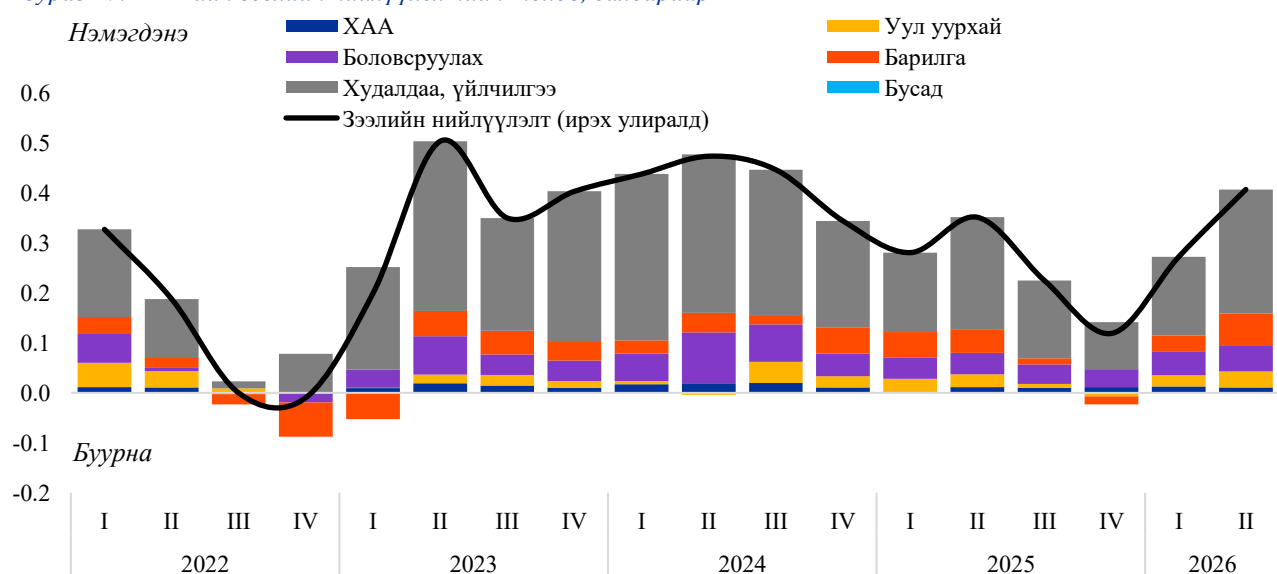

IV. Зээлийн нийлүүлэлт

4.1. Аж ахуйн нэгжийн зээлийн нийлүүлэлт

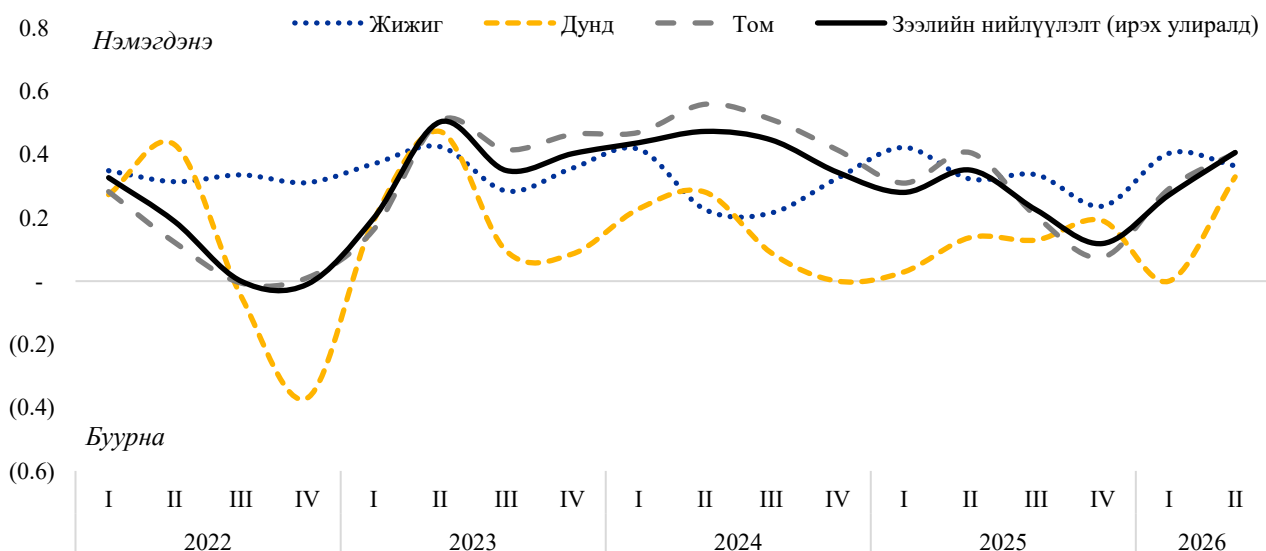
Банкуудын ирэх улиралд ААН-д олгох зээлийн нийлүүлэлтийн өөрчлөлтийн индекс 0.41 утгатай гарч банкууд ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтээ багагүй нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. ААН-ийн салбараар харвал нийт салбарт зээл олголтыг нэмэгдүүлэх, ялангуяа худалдаа, үйлчилгээний салбарт түлхүү нэмэгдүүлэх, харин барилга, боловсруулах болон уул уурхайн салбаруудад харьцангуй бага нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал 2023 оны эхэн үеэс банкуудын ААН-д олгох зээлийн төлөв нэмэгдэх мужид байж ирсэн ба худалдаа, үйлчилгээний салбарт олгох зээлийн нөлөө нь зээлийн нийлүүлэлтийн ерөнхий индексийн утгыг нэмэгдүүлэхэд хамгийн их нөлөөтэй байжээ (Зураг 27).

Зураг 27. ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөв, салбараар

ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөвийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл том, дунд болон жижиг банкны нийт ангилалд ижил хэмжээгээр зээлийн нийлүүлэлтийг багагүй нэмэгдүүлнэ гэсэн хүлээлттэй байна. Энэ нь өмнөх улирлын зээлийн нийлүүлэлтийн хүлээлтийн утгатай харьцуулахад жижиг банкны хувьд ялимгүй буурсан үзүүлэлт бол том болон дунд банкуудын хувьд багагүй нэмэгдсэн үзүүлэлт болж байна (Зураг 28).

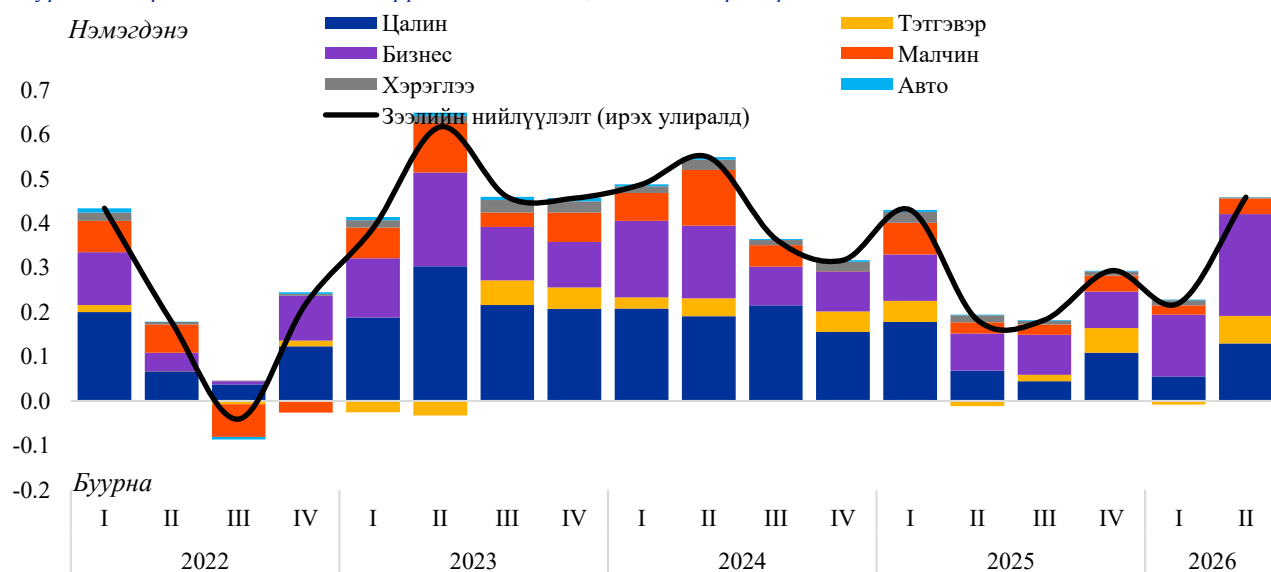
Зураг 28. ААН-ийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

4.2. Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлт

Банкуудын ирэх улиралд иргэдэд олгох зээлийн нийлүүлэлтийн өөрчлөлтийн индекс 0.46 утгатай гарч банкууд иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтээ багагүй нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Иргэдийн зээлийн төрлөөр авч үзвэл банкууд иргэдэд олгох бизнесийн зээлийн нийлүүлэлтийг түлхүү нэмэгдүүлэх /энэ нь дангаар ерөнхий индексийн өсөлтийн тал хувийг эзэлж байна/, цалин, тэтгэвэр болон малчны зээлийн олголтыг бага зэрэг нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Өнгөрсөн хугацааны ерөнхий хандлагыг харвал банкууд иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөвийг нэмэгдүүлэх, тэр дундаа цалин болон иргэдийн бизнесийн зээлийн төрөлд нэмэгдүүлэх төлөв бүх цаг хугацаанд зонхилжээ (Зураг 29).

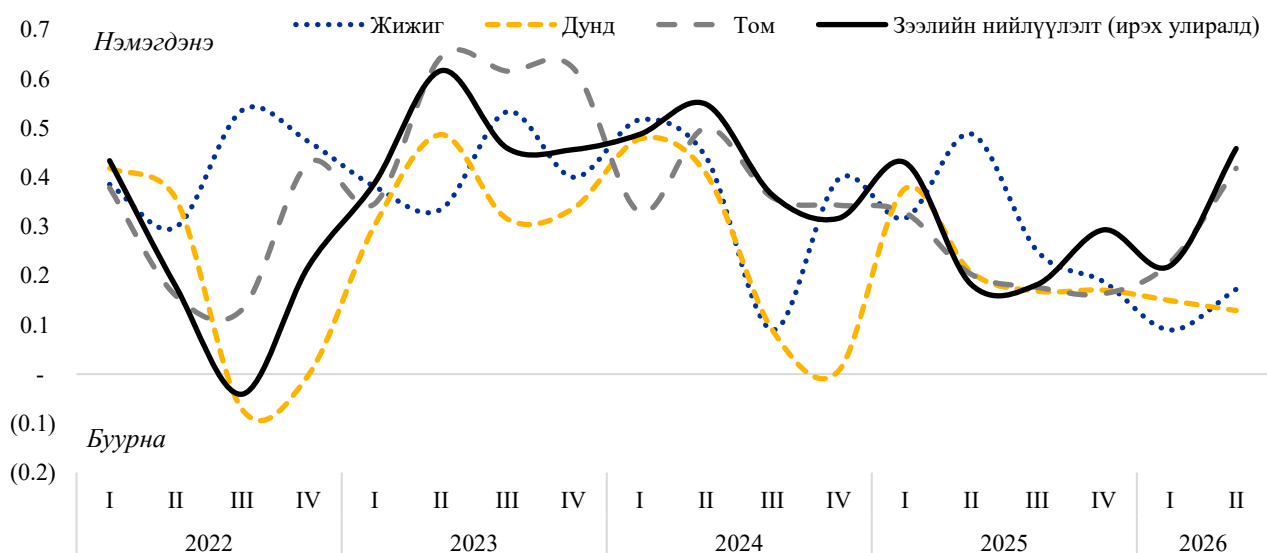
Зураг 29. Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөв, зээлийн төрлөөр

*- Ипотекийн зээлийн дүнг оруулаагүй болно.

Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөвийг банкны хэмжээгээр авч үзвэл жижиг болон дунд банкуудын хувьд индексийн харьцангуй нам дор утгатай ба ойролцоо түвшинд иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийг бага зэрэг нэмэгдүүлэх хүлээлттэй байгаа бол том банкуудын хувьд харьцангуй өндөр индексийн утгатай зээлийн нийлүүлэлтийг багагүй нэмэгдүүлэх төлөвтэй байна. Энэ нь өмнөх улирлын зээлийн нийлүүлэлтийн хүлээлтийн утгатай харьцуулахад дунд банкуудын хувьд ялимгүй буурсан үзүүлэлт бол том болон жижиг банкуудын хувьд багагүй нэмэгдсэн үзүүлэлт болж байна (Зураг 30).

Зураг 30. Иргэдийн зээлийн нийлүүлэлтийн төлөв, банкуудын хэмжээний ангиллаар

Хавсралт 1. Арга зүйн товч тайлбар

Банкны зээлийн төлөвийн судалгааг санал асуулга хэлбэрээр зохион байгуулдаг бөгөөд (i) зээлийн шалгуур, (ii) зээлийн нөхцөл, (iii) зээлийн эрэлт болон (iv) зээлийн нийлүүлэлт гэсэн 4 үндсэн хэсгээс бүрдэнэ. Судалгааны үр дүнг нэгтгэхдээ банкуудын чанарын хариултуудыг нэг утгатайгаар тодорхойлохын тулд тоон утга руу хөрвүүлсэн. Ингэхдээ [-1;+1] хоорондох утгуудад чанарын асуултуудыг Хүснэгт 2-т өгөгдсөн байдлаар индексэд хөрвүүлдэг.

<i>Хүснэгт 2. Индексийн тооцоолол</i>					
Индексийн утга	-1.0	-0.5	0	0.5	1.0
Зээлийн шалгуур	<i>Нэлээд суларсан/суларна</i>	<i>Бага зэрэг суларсан/суларна</i>	<i>Өөрчлөгдөөгүй</i>	<i>Бага зэрэг чангарсан/чан гарна</i>	<i>Нэлээд чангарсан/чан гарна</i>
Зээлийн нөхцөл	<i>Нэлээд суларсан/суларна</i>	<i>Бага зэрэг суларсан/суларна</i>	<i>Өөрчлөгдөөгүй</i>	<i>Бага зэрэг чангарсан/чан гарна</i>	<i>Нэлээд чангарсан/чан гарна</i>
Зээлийн эрэлт	<i>Нэлээд багассан/багасна</i>	<i>Бага зэрэг багассан/багасна</i>	<i>Өөрчлөгдөөгүй</i>	<i>Бага зэрэг нэмэгдсэн/нэмэгдэнэ</i>	<i>Нэлээд нэмэгдсэн/нэмэгдэнэ</i>
Зээлийн нийлүүлэлт	<i>Нэлээд бууруулна</i>	<i>Бага зэрэг бууруулна</i>	<i>Өөрчлөхгүй</i>	<i>Бага зэрэг нэмэгдүүлнэ</i>	<i>Нэлээд нэмэгдүүлнэ</i>

Нийт банкны системийн зээлийн төлөвийг тодорхойлохдоо банк тус бүрийн зээлийн үлдэгдэлд эзлэх хувь хэмжээг тухайн банкны харгалзах индексээр үржүүлэх замаар жигнэсэн дундаж утгыг тооцсон болно. Тухайн хугацаан дахь ерөнхий индексийн утга нь зээлийн шалгуур, нөхцөл, эрэлт, нийлүүлэлтийн талаарх өнгөрсөн 3 сарын байдал болон ирэх 3 сарын төлөвийг илэрхийлнэ.